

JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

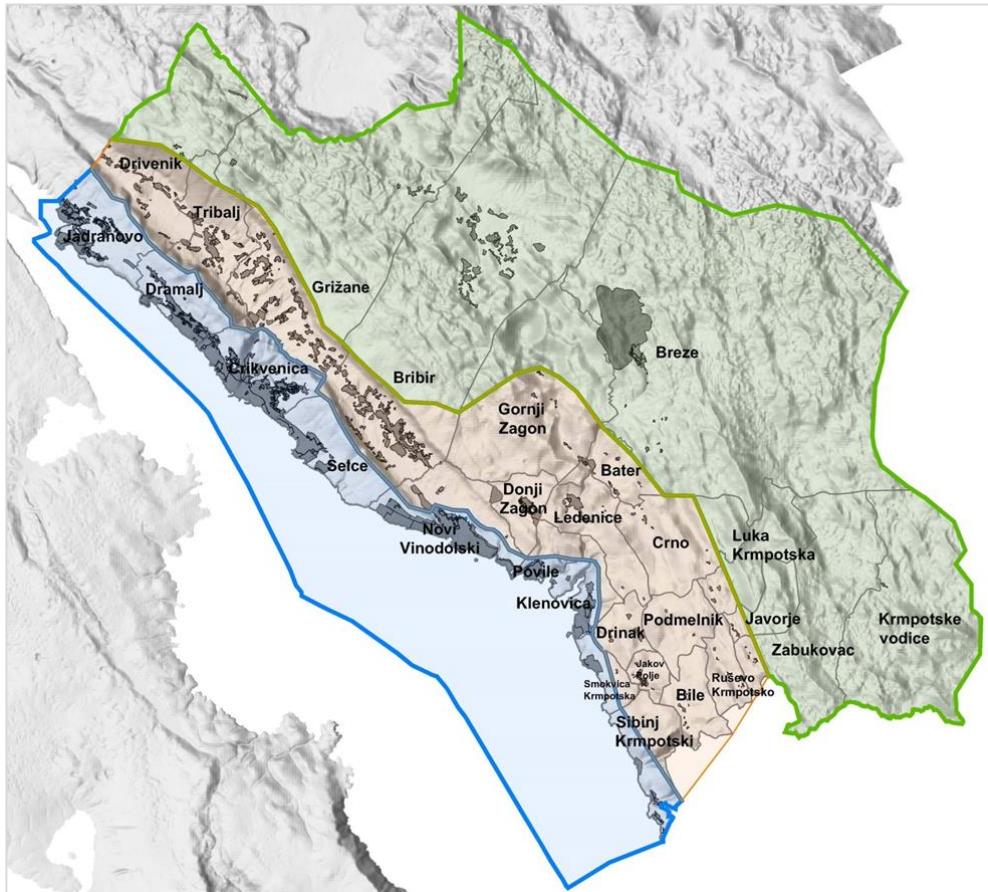
Institut za turizam

RAZVOJ ODRŽIVOG TURIZMA U PGŽ: TURISTIČKI PRIHVATNI KAPACITET CRIKVENIČKO-VINODOLSKE RIVIJERE

Metodološki okvir procjene nosivog kapaciteta destinacije

Crikvenica, 13. travanj 2022.

Pilot područje: Crikveničko-vinodolska rivijera

Zašto C-V Rivijera?

- Tri različite zone
 - Obilježja reljefa
 - Intenzitet/pritisak turizma
- Interes lokalne zajednice
 - Projekt predviđen u *Strategiji razvoja turizma Rivijere 2019.-2029.*

Organizacija rada na projektu

Timovi

- JUZZPU
- IT

Podaci

- Prostorno-planska dokumentacija
- Podaci iz formalnih izvora
- Strateški i razvojni dokumenti

Istraživanja

- Stavovi lokalnog stanovništva o turizmu
- Stavovi i potrošnja turista

Suradnja

- Timovi JUZZPU + IT
- Gradske i općinske službe i poduzeća
- Županijske i nacionalne ustanove

Turistički nosivi kapacitet

Kontekst

Rastući
pritisci
turizma

Održivi
turizam

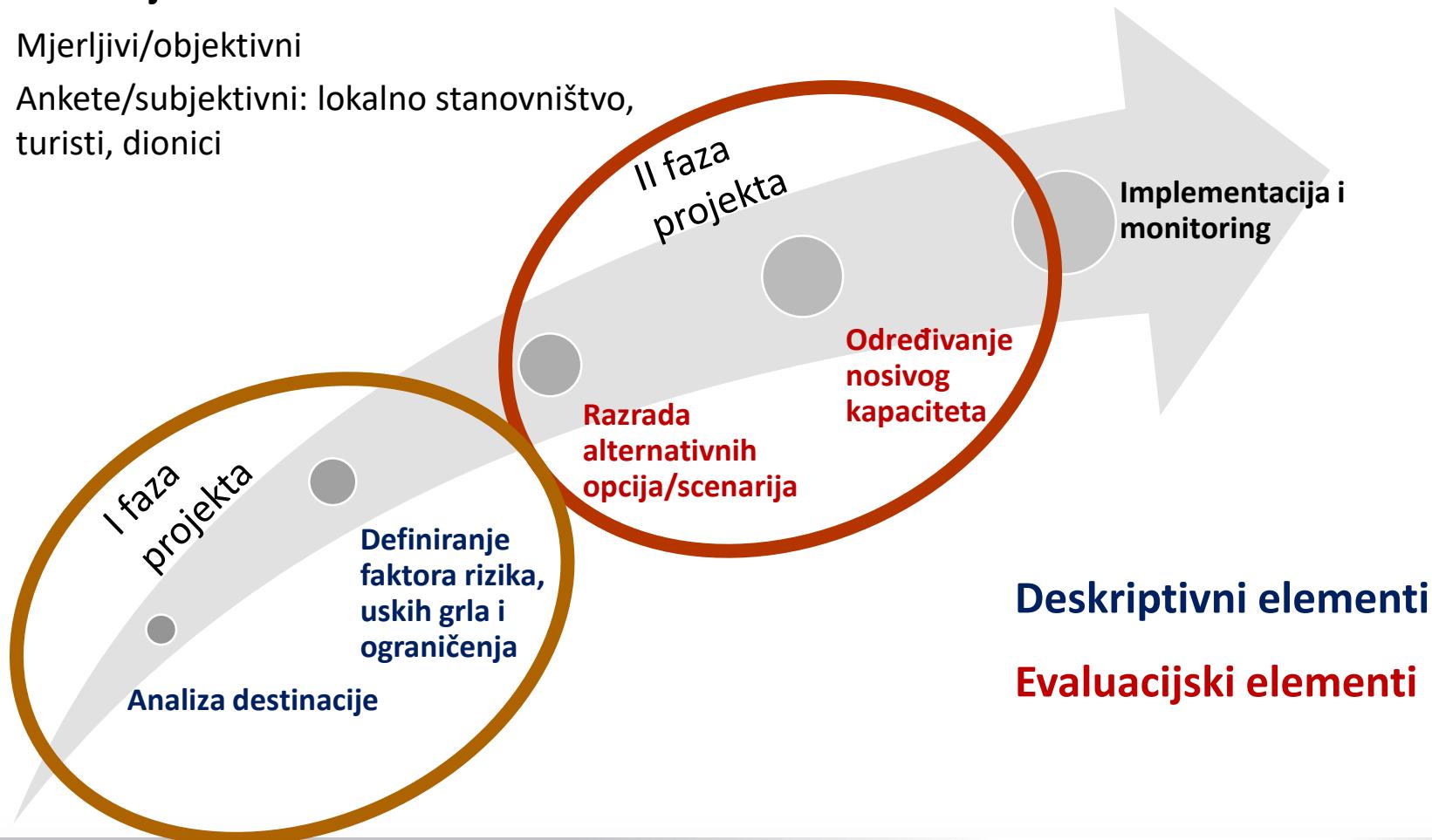
Nosivi kapacitet

- Prihvatljiva promjena
- Specifičan za destinaciju
- Promjenjiv u vremenu
- Ovisan o upravljanju
- Podrazumijeva dijalog dionika

Proces određivanja turističkog nosivog kapaciteta

Pokazatelji:

- Mjerljivi/objektivni
- Ankete/subjektivni: lokalno stanovništvo, turisti, dionici

I. faza: Analiza turizma u destinaciji

Područje utjecaja	'Tvrdi' izvori	Anketa - lokalno stanovništvo	Anketa-turisti	Faktori rizika/ Uska grla/ Ograničenja
1. Turistička ponuda	✓	✓	✓	✓
2. Resursi i atrakcije	✓	✓	✓	✓
3. Turistička potražnja	✓	✓	✓	✓
4. Stanovništvo i zaposlenost	✓	✓		✓
5. Prostor	✓	✓	✓	✓
6. Okoliš i komunalna infrastruktura	✓	✓	✓	✓
7. Promet	✓	✓	✓	✓
8. Sigurnost	✓	✓	✓	✓
9. Lokalna kvaliteta života	✓	✓		✓
10. Gospodarska struktura, planiranje, organizacija	✓	✓		✓

Stanovništvo, zaposlenost i gospodarska struktura

- **Stanovništvo:** Broj stanovnika u padu
- **Gospodarska struktura:** Uvjetovana turističkom aktivnosti
- **Zaposlenost:** Lokalno raspoloživ radni kontingenat je iscrpljen. Raspoloživost ljudskih resursa predstavlja razvojno 'ograničenje'.

Stavovi lokalnog stanovništva o turizmu

- **56%** stanovnika ostvaruje prihode od turizma
- **95%** se slaže/djelomično slaže da treba podržati razvoj turizma
- **93%** se slaže/djelomično slaže da turizam svima omogućuje bolji život
- **83%** smatra da turizam treba biti cijelogodišnja aktivnost
- **90%** podržava izgradnju zabavnih/tematskih parkova, **74%** podržava izgradnju golf igrališta
- **88%** se slaže/djelomično slaže da je Rivijera previše ovisna o turizmu

Turistički kapaciteti

- Na Rivijeri je službeno registrirano 64.413 kreveta (E-visitor, 2019.).
- Od toga, 75% su kapaciteti u obiteljskim kućama i stanovima
 - Obiteljski smještaj (36%) + Nekomercijalni kapaciteti (39%)
- Ukupni registrirani kapacitet u obiteljskim kućama i stanovima 2,5X je veći od broja stanovnika
- Procjenjuje se da je stvarna veličina kapaciteta u nekomercijalnom smještaju bitno veća
- Kapaciteti u obiteljskim kućama i stanovima pretežito su izgrađeni u naseljima

Stavovi lokalnog stanovništva o ponudi smještaja

- **50%** stanovnika smatra potrebnim obuzdati rast privatnog smještaja
- **67%** podržava izgradnju novih hotelskih naselja

Stavovi turista

- **76%** stanovnika zadovoljno je kvalitetom usluga u smještajnom objektu
- **51%** zadovoljan je komforom smještaja

Turistička potražnja

- Veličina potražnje na Rivijeri bitno nadmašuje službeno registrirani broj turista i noćenja
 - Na vršni dan potražnje, **registrirano je 40,8 tisuća** noćenja (E-visitor, 2019)
 - Uz korekcije veličine potražnje u nekomercijalnim kapacitetima i u nautičkom turizmu, broj turista na vršni dan **procjenjuje se na 73,4 tisuće**
 - Uz daljnje korekcije, uključivanjem procjene dnevnih posjetitelja te sezonskih zaposlenika i lokalnog stanovništva, procjenjuje se da na Rivijeri na vršni dan sezone boravi **ukupno oko 110 tisuća osoba**
- S obzirom na razinu iskorištenosti kapaciteta, postoji potencijal dodatnog rasta potražnje na vršni dan uz postojeće kapacitete
 - Iskorištenost kapaciteta na vršni dan: Komercijalni 90%; Nekomercijalni 31%

Stavovi lokalnog stanovništva o veličini turističke potražnje

- **50%** stanovnika smatra da **ne** treba povećavati broj turista u sezoni

Obilježja turista

- Usmjereni na manji broj osnovnih aktivnosti (kupanje, HiP)
- **70%** zadovoljno ukupnim boravkom
- **58%** zadovoljno 'vrijednosti za novac' smještaja, hranom **53%**

Komunalna infrastruktura i promet

- **Voda:** Dostatna, uključivo u ljetnoj 'špici'
- **Električna energija:** Dostatna, uključivo ljeti
- **Otpad:** Dosegnut godišnji i premašen ljetni kapacitet prihvata ŽC Marićina. Zbrinjavanje otpada predstavlja 'usko grlo'.
- **Ovodnja:** Planirana razina priključenosti kućanstava na sustav odvodnje nije dosegnuta. Odvodnja predstavlja 'usko grlo'.
- **Buka:** Razina buke u zonama mješovite namjene i na glavnim prometnicama po noći prelazi zakonsku granicu, a po danu dostiže prag. Predstavlja 'usko grlo'.
- **Promet u kretanju:** Usporen u ljetnoj 'špici'
- **Parkiranje:** Nedovoljan broj, ali i niska iskorištenost plaćenih parkirnih mjesta uz visok pritisak na neplaćena mjesta. Promet u mirovanju predstavlja 'usko grlo'.

Stavovi lokalnog stanovništva

- **90%+** nije doživjelo nestašicu vode ili električne energije
- **60%** smatra sustav odlaganja otpada nedovoljno kvalitetnim
- **57%** smatra sustav odvodnje nedovoljno kvalitetnim
- **54%** smatra razinu buke problemom
- **72%** doživjelo je probleme s parkiranjem

Stavovi turista

- **98%** nije doživjelo buku ili ih nije smetala
- **95%** nije doživjelo neprimjerno odloženo smeće ili ih nije smetalo
- **92%** nije doživjelo gužve u prometu ili ih nisu smetale

Prostor

Građevinsko područje

- Prema PPUG-u, u građevinskim područjima dozvoljen je znatan rast izgrađenosti
 - Postojeća razina izgrađenosti: T-zone izvan naselja 48%; GP naselja 83%
 - Planski kapacitet T-zona 3X veći od postojećeg, tj. 23.760 kreveta, od toga 19.700 na obali
 - Procjenjuje se da je mogućnost izgradnje novih stambenih objekata u GP naselja 3X veća od postojeće, a svi su potencijalno turistički kapaciteti. U odnosu na 24,2 tisuće postojećih objekata moguće je dodatno izgraditi 22,6 tisuća stanova ili 9,0 tisuća kuća u neizgrađenim dijelovima GP + u već izgrađenim dijelovima GP naselja moguće je dodatnom gradnjom koja ima karakter rekonstrukcije postići 47,5 tisuća stanova ili 12,5 kuća
- Rivijera raspolaže značajnim potencijalom povećanja građevinskog područja
 - Po iskorištenju planiranih GP naselja (50-80%) prema Zakonu je omogućeno njihovo povećanje

Plaže

- Kapacitet postojećih plaža iznosi oko 55 tisuća kupača/dnevno
- Procjenjuje se da potencijal povećanja plaža iznosi 10,5 km ili oko 21 tisuću kupača
- Plaže predstavljaju 'usko grlo' budući da je već danas u vršnim razdobljima na Rivijeri prisutno oko 110 tisuća osoba

Stavovi o prostoru

Lokalno stanovništvo

- **77%** se slaže/djelomično slaže s potrebom gradnje hotela i kampova u T-zonama
- **73%** se slaže/djelomično slaže da je obala previše izgrađena
- **71%** se slaže/djelomično slaže da se treba snažnije suprotstaviti gradnji apartmana i kuća za odmor
- **65%** se slaže/djelomično slaže da turistička izgradnja narušava izgled mjesta
- **57%** se slaže/djelomično slaže sa širenjem građevinskih područja
- **52%** je doživjelo gužvu na plaži i to je negativno/donekle negativno utjecalo na kvalitetu života

Turisti

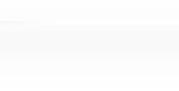
- **76%** zadovoljno slikovitošću i uređenosti mjesta
- **75%** zadovoljno čistoćom plaža
- **76%** zadovoljno s opremljenosti i uređenosti plaža

Rezultati I. faze: Sažetak analize destinacije

Signali

Kritične točke
pritiska turizma uz
današnju razinu
turističke aktivnosti

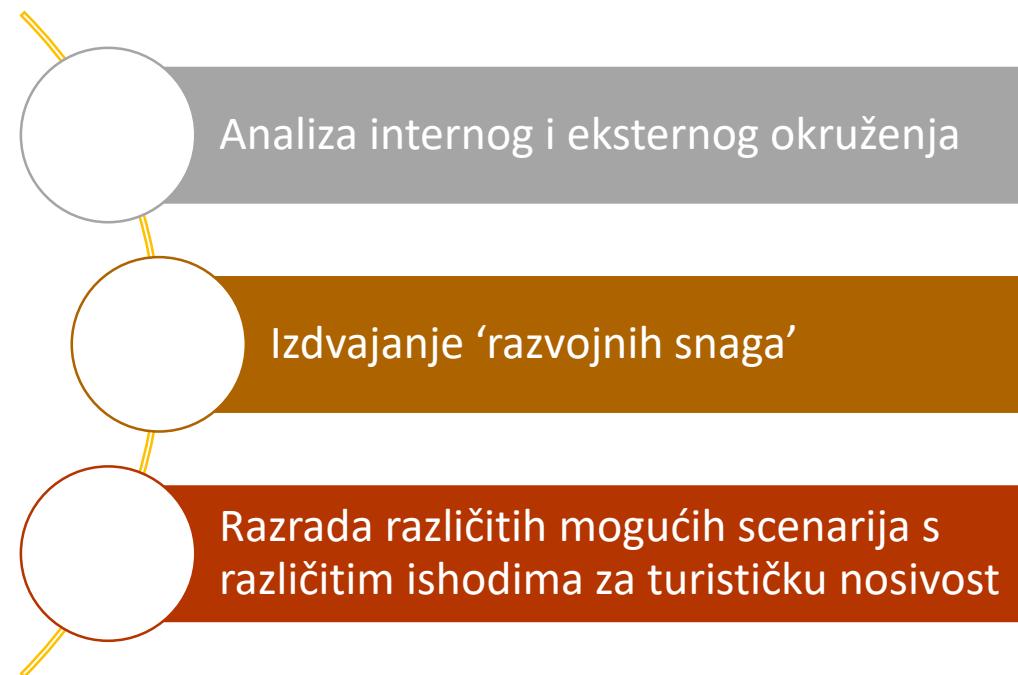

Činitelji nosivog kapaciteta	Aktualno stanje
Plažni prostor	
Buka	
Promet u mirovanju	
Ljudski resursi	
Otpad	
Odvodnja	
Voda za piće	
Električna energija	
Kolektivni smještajni kapaciteti	
Turistički kapaciteti u GP naselju	
Stavovi stanovništva o turizmu	
Zadovoljstvo turista	
	Dostiže se/približava nosivom kapacitetu
	Ne dostiže se/približava nosivom kapacitetu

II. faza: Analiza scenarija

Scenariji

- Propitivanje različitih mogućih budućnosti
- 'Ako - onda' pristup
- Signalni mehanizam

Razvojne snage i mogući scenariji

Razvojne snage

► Kretanje potražnje u vršnom razdoblju

- Umjereni rast
- Ubrzani rast

► Razina okolišne osjetljivosti

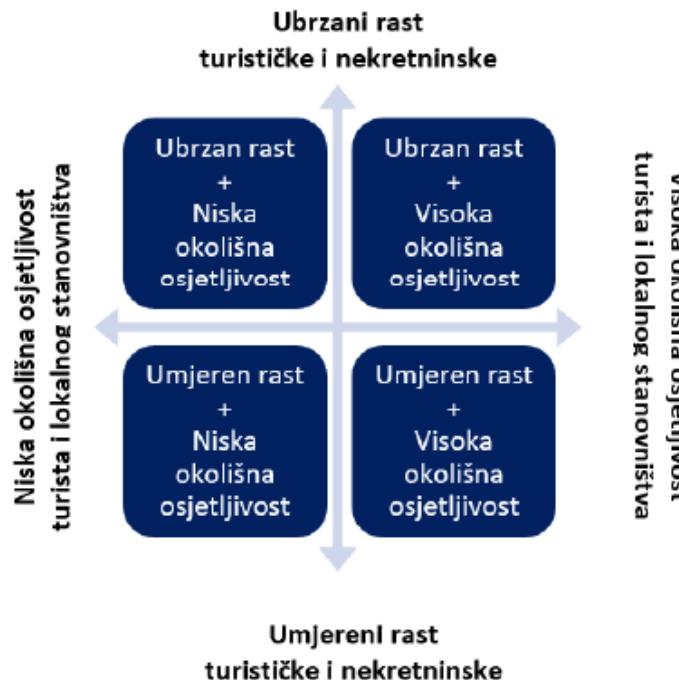
- Niska
- Visoka

► Razina razvijenosti dest. menadžmenta

- DM kao 'do sada'
- Poželjan DM

Scenariji

DM kao 'do sada' / Poželjan DM

Činitelji nosivog kapaciteta

- Plažni prostor
- Buka
- Promet u mirovanju
- Ljudski resursi
- Otpad
- Odvodnja
- Voda za piće
- Električna energija
- Kolektivni smještajni kapaciteti
- Turistički kapaciteti u GP naselja
- Stavovi stanovništva o turizmu
- Zadovoljstvo turista

Implikacije scenarija na činitelje nosivog kapaciteta

Plažni prostor

- Već pri umjerenom rastu potražnje korištenje plaža je na gornjoj granici održivosti, a u uvjetima ubrzanog rasta dolazi do nezadovoljstva koje DM ne može kontrolirati
- **Plažni prostor predstavlja ograničenje turističke nosivosti Rivijere**

Buka

- U uvjetima rasta potražnje i poželjnom DM, ne očekuje se bukom uvjetovan pad kvalitete života stanovnika ili boravka turista
- **S obzirom na premašivanje zakonskih ograničenja, buka ipak predstavlja 'usko grlo'**

Promet u mirovanju

- Proaktivan DM uspijeva uspostaviti funkcionalan sustav parkiranja u uvjetima umjerenog i ubrzanog rasta
- **Ne predstavlja 'usko grlo'**

Ljudski resursi

- U uvjetima rasta potražnje, proaktivan DM uspijeva osigurati kvalitetno životno okruženje za nove sezonske i stalne radnike
- **Ne predstavlja 'usko grlo'**

Otpad

- Dobrim gospodarenjem moguće adekvatno zbrinjavanje uz umjeren rast potražnje, ali u uvjetima ubrzanog rasta povećane cijene odlaganja generiraju nezadovoljstvo
- **Pri ubrzanom rastu potražnje predstavlja 'usko grlo'**

Odvodnja

- Dovršetkom 'Aglomeracije' neutralizira se utjecaj povećanja količine otpadnih voda u uvjetima umjerenog i ubrzanog rasta
- **Ne predstavlja 'usko grlo'**

Implikacije scenarija na činitelje nosivog kapaciteta

Voda za piće

- Proaktivni DM uspijeva osigurati dostatnost pitke vode u uvjetima umjerenog i ubrzanog rasta potražnje
- **Ne predstavlja 'usko grlo'**

Električna energija

- Razvijeni eksterni sustav proizvodnje i distribucije energije te korištenje obnovljivih izvora osiguravaju dostatnost energije u uvjetima umjerenog i ubrzanog rasta
- **Ne predstavlja 'usko grlo'**

Kolektivni smještajni kapaciteti

- Ukoliko kao do sada usmjeren na rast sezonskih projekata, posebno u GP naselja, može povećati iritaciju zajednice. Kvalitetni projekti mogu smanjiti pritisak turizma
- **U uvjetima DM kao 'do sada' predstavlja potencijalno 'usko grlo'**

T kapaciteti u stambenim objektima

- U uvjetima umjerenog i ubrzanog rasta kapaciteta u stambenim objektima gotovo se u cijelosti iskorištava raspoloživ prostor GP naselja namijenjen stanovanju
- **Predstavlja 'usko grlo'**

Stavovi stanovništva o turizmu

- Za razliku od umjerenog rasta, ubrzani generira narušenu kvalitetu života i iritaciju turizmom koju mjere DM-a ne mogu amortizirati.
- **Pri ubrzanom rastu potražnje predstavlja 'usko grlo'**

Zadovoljstvo turista i potrošnja

- Uz DM kao 'do sada', a u uvjetima rasta potražnje destinacija zaostaje za konkurencijom. Proaktivni DM također ne uspijeva amortizirati ubrzani rast.
- **U uvjetima DM kao 'do sada' i pri ubrzanom rastu predstavlja 'usko grlo'**

Rezultati II. faze: Sažetak analize scenarija

Činitelji nosivog kapaciteta	Aktualno stanje	Moguce stanje		Poželjan DM	
		DM kao do sada		Umjereni rast potražnje	Ubrzani rast potražnje
Plažni prostor					
Buka					
Promet u mirovanju					
Ljudski resursi					
Otpad					
Odvodnja					
Voda za piće					
Električna energija					
Kolektivni smještajni kapaciteti					
Turistički kapaciteti u stambenim objektima u GP naselja					
Stavovi lokalnog stanovništva o turizmu					
Turistička potrošnja i zadovoljstvo turista					

Dostiže se/približava nosivom kapacitetu

Ne dostiže se/približava nosivom kapacitetu

Podsjetnik

Nosivi kapacitet

- Specifičan za destinaciju
- Nije fiksni broj
- Promjenjiv u vremenu
- Ovisi o upravljanju

Upravljanje turizmom

- Usko vezano na prostor i prostorno planiranje
- Integrirano provođenje turističke politike

Što možemo PLANIRATI / PROVODITI?

PLAŽNI PROSTOR

5m2/kupaču AKTIVACIJA 10.5 km Vodeni parkovi i bazeni? PROŠIRIVANJE PLAŽNOG PROSTORA?

BUKA

ŠIRENJE PJEŠAČKIH ZONA? Postavljanje dodatnih barijera? MJERE UPRAVLJANJA PROMETOM

PROMET U MIROVANJU

1.5pm/stan 2PM/kuća? INTELIGENTNO UPRAVLJANJE Komunalni red BICIKLISTIČKI PROMET?

KOLEKTIVNI SMJEŠTAJNI KAPACITETI

OBAVEZNI PRATEĆI SADRŽAJI? razvijanje u T zonama, manje u GP naselja OKOLIŠNO OSJETLJIVA GRADNJA

T KAPACITETI U STAMBENIM OBJEKTIMA U GP NASELJA

PLANIRANJE GP NASELJA? Uvjeti gradnje i rekonstrukcije? URĐENJE I OPREMANJE NASELJA

LJUDSKI RESURSI

USLUGE PRIJEVOZA, SMJEŠTAJA područja isključivo stambene namjene? POMOĆ U PRILAGOĐAVANJU

Što možemo PLANIRATI / PROVODITI?

OTPAD

NASTAVAK PROVOĐENJA **PLANA GOSPODARENJA OTPADOM**

ODVODNJA

DOVRŠETAK SUSTAVA ODVODNJE AGLOMERACIJE

VODA ZA PIĆE

NASTAVAK PROVOĐENJA **VODOOPSKRBNOG PLANA PGŽ**

Racionaliziranje potrošnje

ELEKTRIČNA ENERGIJA

Energetska učinkovitost

POTICANJE KORIŠTENJA OIE

Senzibilizacija javnosti

STAVOVI LOKALNOG STANOVNIŠTVA

PLANIRANJE PROVEDBA I MONITORING MJERA I PROGRAMA RAZVOJA TURIZMA Participacija javnosti

TURISTIČKA POTROŠNJA I ZADOVOLJSTVO TURISTA

Rast kvalitete ponude **DESTINACIJSKI MENADŽMENT**

Hvala na pažnji

Tim ZZPU-PGŽ i IT

e-mail: zavod@pgz.hr; web: zavod.pgz.hr

e-mail: info@itzg.hr; web: www.itzg.hr